

Datum
2020-02-03

Vår handläggare
Dag Wallströmer
0151-19153, 070-5563170
dag.wallstromer@vingaker.se

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

karin.hjelmer@regeringskansliet.se

1 (4)

Vår beteckning

Er beteckning
S2019/05353/FST

Remissyttrande på Promemoria S2019/05353/FST

Språkplikt – Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Samlad bedömning

Promemorian är en god sammanfattning av nuvarande rättsläge vad gäller möjligheten att ställa krav på personer med försörjningsstöd att medverka till att undanröja hinder för egen försörjning. Sålunda framgår tydligt att Promemorians förslag inte ändrar någonting i sak. Kommunen har därför inga invändningar mot förslaget i sig annat än i de delar det kan komma att innebära ytterligare administrativa pålagor på kommunen.

Bakgrund

Vingåkers kommun är en av de kommuner i Sverige som över tid tagit ett mycket stort ansvar för mottagande av nyanlända. Det gäller såväl asylsökande, personer med uppehållstillstånd och ensamkommande barn/ungdomar. Kommunen har också sedan en handfull år haft kraftigt stigande kostnader för försörjningsstöd. Det är därför viktigt för kommunen att yttra sig över promemorian för att om möjligt istället få till substantiella förändringar.

Fel problembild

Kommunen delar uppfattningen bristande kunskaper i svenska språket ofta är ett hinder för inträde på svensk arbetsmarknad. Kommunens uppfattning är dock inte att det i sin tur beror på att nyanlända inte närvarar på SFI. Tvärtom ser vi att många troget går på SFI i många år utan att göra kunskapsmässiga framsteg i tillräcklig omfattning. De grupper som möjligen i nämnvärd omfattning inte närvarar på svenskundervisning är föräldralediga mödrar och personer med mer eller mindre diffusa sjukintyg. Kommunen ser dock inte att promemorians förslag på något avgörande sätt löser den frågan.

Kommunen vill istället lyfta fram följande faktorer som förklaring till stigande kostnader för försörjningsstöd.

- Besparingar inom de statliga välfärdssystemen vilket mycket tydligt kan avläsas i försörjningsmättet där kostnader för a-kasa och sjukförsäkring minskat drastiskt under 15 års tid samtidigt som försörjningsstöd ökat om än inte på långa vägar lika mycket.
- Frånvaron av en arbetsmarknadspolitik med långsiktiga och kvalitativa insatser.
- Ökad detaljreglering av socialtjänsten. Även om syftet ett antal gånger varit att öka möjligheten tillkravställning innebär den ökade regleringen att handlingsutrymme minskar och osäkerhet om vad som är möjligt ökar.
- Bristande kvalitet i Svenskundervisning för nyanlända vilket i sin tur delvis har ett samband med minskade ersättningar för mottagande.
- Total frånvaro av aktiva insatser under asylprövningstiden vilket gör att individer passiviseras.
- Arbetsförmedlingens språkkrav för att personer ska kunna vara inskrivna hos arbetsförmedlingen är ofta högre än många arbetsgivares krav.
- Arbetsförmedlingens centralisering och nuvarande upplösning förhindrar ett lokalt anpassat integrationsarbete.

Kommentarer till promemorian

Sid 9. Kommunen anser att Socialtjänstlagen numera knappast kan anses vara en målinriktad ramlag med nuvarande detaljreglering.

Sid 10 och sid 11. Samverkan med arbetsförmedlingen är i flertalet kommuner idag näst intill försumbar. I Vingåker har socialtjänstens handläggare möjlighet till en telefontid var 14:e dag med arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen har i dagsläget inte ens personal som kan och/eller törs fatta beslut om insatser för individer.

Sid 15. Självbestämmanderätten i socialtjänstlagen är – och ska vara- stark. Det blir dock orimligt om den tolkas så att den enskilde själv kan bestämma om det ska ställas krav på hen att medverka till att lösa sin situation. Enligt kommunens uppfattning innebär självbestämmanderätten att kommunen inte kan tvinga på individer insatser vilket är en helt annan sak.

Sid 16. Som domen från regeringsrätten 1986 visat finns redan idag alla möjligheter att ställa krav på deltagande i svenskundervisning för att ha rätt till försörjningsstöd.

Konsekvensen av att i socialtjänstlagen föra in svenskundervisning som ett exempel på möjligt krav att ställa innebär istället att det blir en ökad osäkerhet om huruvida det går att ställa krav på andra insatser för nå självförsörjning. T.ex. andra utbildningar, studiecirkelar, social träningsprogram etc.

Sid 20. Vilken grund finns för antagandet att just deltagande i svenskundervisning skulle vara mindre känt än andra krav som ställs för att ses som att stå till arbetsmarknadens förfogande?

Sid 21. Jämförelserna mellan socialtjänstlagen och arbetslöshetsförsäkringen är inaktuell då det idag är en försumbar del av de arbetslösa som har ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Som promemorian antyder vore det viktigt att ersättningen för deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder bör vara så hög att kompletterande försörjningsstöd inte behövs. Detta skulle vara en samhällsekonomisk förenkling då samma individ inte behöver administreras i två helt olika system.

Sid 22. Staten bör nu med 10 års erfarenhet av etableringsansvaret kunna få till en lösning på utbetalning av ersättning så att inte alla nyanlända först måste få försörjningsstöd under 1-2 månader innan det statliga systemet rullar igång.

Sid. 23. Förändringar i statistiken innebär dels ett löpande merarbete, dels att samtliga kommuners verksamhetssystem måste anpassas vilket regelmässigt innebär stora kostnader till leverantörernas konsulter. Den typen av anpassningar av verksamhetsprogrammen utifrån krav på redovisningar till statligmyndigheter bör staten stå för fullt ut.

Sid 25-27. Kommunen ser positivt att frågorna om föräldralediga och insatser för dessa lyfts fram. Några skarpa förslag finns dock ej. Att i en situation då Sveriges kommuners försörjningsstöd ökar kraftigt bland annat beroende på arbetsförmedlingens kollaps nämna en satsning på öppna förskolan på 5 miljoner kr i hela landet är obegriplig för att inte säga skrottretande.

Sid 29. Att förslaget inte kräver några informationsinsatser är märkligt då den enda framförda motivet till den föreslagna lagändringen är att kravet på deltagande i svenskundervisning är mindre känt n andra krav. Hur ska det kunna bli mer känt om ingen information ges? Kanske hade hela lagändringen istället

kunnat undvaras om en enkel informationskampanj genomförts från socialstyrelsen?

4 (4)

Sid 31. Resonemanget om ekonomiska konsekvenser är inkonsekvent. Som kommunen ser det får reformen antingen effekt och då ökar kostnaderna för Svenskundervisning – eller så får den ingen effekt och då blir det inte heller några kostnader. Att föreslå en reform som man inte tror kommer att få några konsekvenser ger sken av att departementen är undersysselsatta.

Sid 36. I förslaget läggs ett ansvar på socialtjänsten att bedöma den enskildes språkkunskaper. Kommunen är mycket frågande inför om socialtjänsten har den kompetensen och om förslagsställarna tänker sig att socialtjänsten ska anställa personer med pedagogisk/språklig kompetens för att göra dessa bedömningar. I vilket fall saknar kommunen en bedömning av den tillkommande kostnaden för merarbetet som denna bedömning medför.

Kommunens förslag

Ersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända måste på något sätt ta hänsyn till individernas förutsättningar i form av utbildningsbakgrund och hälsa.

Inför en tydlig skrivning i socialtjänstlagen:

”Den enskilde har ett eget ansvar att utifrån sin egen förmåga undanröja de hinder som finns för egen försörjning. Detta är en grundförutsättning för rätt till försörjningsstöd.”

4 kapitlet 4 § 1:a stycket bör ändras så att socialtjänsten kan anvisa biståndstagare till kompetenshöjande insatser oavsett om de kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Dels skulle det avsevärt kunna öka tempot i processerna och dels är en del arbetsmarknadspolitiska insatser så lågintensiva att det mycket väl finns rimligt med tid att delta även i andra insatser. Dessutom är de ersättningar individerna får genom de arbetsmarknadspolitiska insatserna ofta en mindre del av försörjningen varför det är orimligt att lägga sådan vikt vid eventuella insatser från arbetsförmedlingen.

I ovanstående bör ingå att, utifrån individuell bedömning, kunna ställa krav på såväl föräldralediga som personer med sjukintyg att delta i kompetenshöjande insatser, t.ex. spårkundervisning.

Robert Skoglund
Socialnämndens ordförande

Dag Wallströmer
Socialchef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2020-01-12

Handläggare
Dag Wallströmer
0151-191 53
dag.wallstromer@vingaker.se

Diarienummer

Förslag till remissyttrande på Promemoria S2019/05353/FST

Språkplikt – Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar att

1. Anta förslaget till remissyttrande

Beskrivning av ärendet

I en promemoria föreslås att socialtjänstlagen ska kompletteras med en skrivning om att deltagande i Svenskundervisning är en del i att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Bakgrund

Förslaget är en del i den så kallade januariöverenskommelsen.

Ärendets beredning

Ärendet är inte berett utöver hantering i socialutskottet.

Förvaltningens ståndpunkt

Promemorians förslag innebär ingen förändring mot rådande rätt vilket också framgår i promemorian. Därmed tillför förslaget ingenting men innebär en del merarbete. Förvaltningen lyfter i sitt förslag tillyttrande fram några andra områden som innebär en reell förändring och kan ge effekt på kostnaden för försörjningsstöd.

Bilagor

Förslag till remissyttrande
S2019/05353/FST Promemoria Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska
för rätt till försörjningsstöd

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Dag Wallströmer
Socialchef

Socialnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum 2020-02-03

22 (33)

Sn § 19

SN 2020/6

Remissvar – Språkplikt - Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden beslutar att anta förslag till remissyttrande och överlämnar det till Socialdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

I en promemoria föreslås att socialtjänstlagen ska kompletteras med en skrivning om att deltagande i Svenskundervisning är en del i att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Promemorians förslag innebär ingen förändring mot rådande rätt vilket också framgår i promemorian. Därmed tillför förslaget ingenting men innebär en del merarbete. Förvaltningen lyfter i sitt förslag tillyttrande fram några andra områden som innebär en reell förändring och kan ge effekt på kostnaden för försörjningsstöd.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2020-01-12

Förslag till remissyttrande

Remiss

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Socialnämnden**SAMMANTRÄDESPROTOKOLL**

Sammanträdesdatum 2020-02-03

1 (33)

Tid och plats

Måndagen den 3 februari 2020 kl. 13.15-17.55 på Familjecentralen i Vingåker.

Beslutande ledamöter

Robert Skoglund (S), ordförande
 Tommy Björkdal (M), tjänstg. ers.
 Inger Lindfors (S)
 Sven-Arne Pettersson (S), tjänstg. ers.
 Anna Lindner (C)
 Marika Björkdal (M)
 Ann-Marie Eriksson (SD), tjänstg. ers.

Ej tjänstgörande ersättare

Leif Skeppstedt (S)
 Leif Svensson (V)

Övriga deltagare

Dag Wallströmer, socialchef
 Marlene Mård, nämndsekreterare
 Annica Pettersson, IFO-chef, §§ 1-5
 Susann Staaf, undersköterska/samordnare Familjecentralen, §§ 1-3
 Sara Abrahamsson, anhörigsamordnare, §§ 1-4
 Camilla Ahlmark, gruppleddare IFO, §§ 1-5
 Jonas Smedbäck, tf. MAS, §§ 1-6

Paragrafer 1-28

Datum för justering 2020-02-05

Sekreterare

Marlene Mård
 Marlene Mård

Ordförande

Robert Skoglund
 Robert Skoglund

Justerande

Marika Björkdal
 Marika Björkdal

Socialnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum 2020-02-03

2 (33)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Nämndens namn	Socialnämnden
Sammanträdesdatum	2020-02-03
Datum för anslagsuppsättande	2020-02-06
Datum för anslagsnedtagande	2020-02-28
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset
Underskrift	
Namnförtydligande	Marlene Mård

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande